

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی استان اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه دکتري رشته پزشکی

عنوان

بررسی ارزش پیش آگهی سی تی اسکن مغز در درمان
محافظه کارانه بیماران مبتلا به خونریزی داخل
مغزی

استاد راهنما:

دکتر اسماعیل قریشی

استاد مشاور :

دکتر سعید صادقیه اهری

نگارش:

سیما پورربيعی

پاییز ۱۳۹۴

به نام خداوند پاک‌ها

پس خدای را که سحر زوران، در ستودن او در مانده اند و شرفندگان شهودن نعمت‌های او
ندانند و کوشندگان، قح او را کنار دادن نتوانند.

از خداوند بزرگ پاسبانم که توان گذران این چند سال فرزند و نشیب را در
من نهاد و مرا لایق دانست. امید دارم بتوانم زمین پس که پاهای عرصه طبابت
خواهم گذاشت، باد سگدیری از بهاران و التیام زخم‌های ایشان، رضایت و
خشنودی وی را کرب نمایم.

پس از پروردگار بزرگ، این تحفه ناپیوسته را به عزیزانم تقدیم می‌کنم.

تقدیرم میکنم به :

روح پاک و پرفروش خاله بزرگوارم، که از ابتدای تصمیم برشروع این راه، مشوق من
بود و این از نیرهای راه، درست تقدیر، فرصت همراهی ادامه این راه را به وی نداد. روحش
دعاترین رحمت.

تقدیرم میکنم به :

استوارترین تکیه گاهم، دستان پر مهر پدرم
به برترترین نگاه زندگیم، چشمان برنمادرم

که هرچه آمونختم در مکتب عشق آنها آمونختم و هرچه بکوشتم قطره ای افیای بی کران
مهربانیشان را سپاس نتوانم گفت.

امروز هرتی ام به امید شمارت و فردا، کلید باغ بهشتم، رضی شاما.

تقدیم من کنم به :

خواهر عزیزتر از جانم، سارا پور پی و همه مهربانان ایشان، خطه خانی زاده و ما حاصل
عشق زیبای آنها، که به تازگی وجودش کرمای بیشتری بدگونی من بخشید،

به پاس هفت سال زحمات بی دریغشان برای این بنده حقیر

از لایقنای خانواده بزرگوارم، که به ارم ذکر نشده اند و این در جان و قلب من جای دارند، تک به تک، پیاسگزارم. دعای خیرشان هر واره بدرقه راه من در پیشبرد اداوم بود و در سگ جرم و روح آنها را خوارتارم.

تقدیرم من کنم به :

استاد فرہینتہ و ارجمندم، جناب آقای دکتر اسماعیل قریشی،

کہ بدون راهنمایی های ایشان، بہ شمر رسیدن این پایان نقد و نہود، بہ پاس زحمات و شمارشان در راه آموزش سگکردانی ہمہ ون من، هزاران بار قدردان ایشان ہستم.

از آقای دکتر سعید صادقہ بیہنایت سپاسگزارم کہ مشاورہ و دلوزہ برای من بودند.

از استادان گرامی، آقای دکتر فتح زادہ، آقای دکتر عباسی و خانم دکتر بنشاری، بہ عنوان داوران این جانب، سپاسگزارم. بہی سعادت بود کہ مدتی چند کوتاہ سگکردانی ایشان را نہودم.

من استلید دلوزہ و بزرگواری کہ طی ہفت سالی کہ گذشتہ خار سگکردانی ایشان را داشتم و درس های بیاری از تک تک آنها آموختم، سپاسگزارم.

تقدیرم من کنم به :

همکار خانم دکتر ساناز تلخ میروز، که از آغازین روزهای نهادن این عرصه، هم قدم و
همراه من بود، در هر لحظه و اکنون پس از گذشت هفت سال، این دوستی از گزند

ح ودان

و عذودان، در امان مانده است و امیدوارم زین پس زینر پایدار بماند.

تقدیرم من کنم به :

مرکار خانم مهندس، مرده مصطفی نژاد، نهمین هدم و دوسه چن ساله ام که هر واره
در کنار من و مشوق و یاری رسان من در مشقات زندگی بوده است. خواهری مان جاویدان.

ود نهایت، رپاس و قدردانی بی دریغ از زحمات دستان و یاران یزغم که هر واره،
وجودشان مایه دلگرمی من بود و امیدوارم بتوانم تنها گوشه ای از محبت هایشان را جبران
کنم.

تقدیرم به :

خانم دکتر ندا میربدوک، خانم دکتر زیم مرعودی، خانم دکتر صبا ستارزاده

خانم دکتر نگار مولازاده، خانم دکتر ژیلکا ظریفی، خانم دکتر یاسمین صدرزاد

و سرکار خانم نیدونفر عبا رعلق دور.

..... بقیه عزیزانی که ممکن است نام بزرگشان در حال حاضر در ذهن کوچک من نباشد

و این، هر واره یادشان در روح و جان من بوده و خواهد بود.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: مقدمه و بیان مسئله
۲-۱-۱	مقدمه و بیان مسئله..... ۲
۲-۱-۲	تعریف واژه‌های کلیدی..... ۳
۲-۱-۳	اهداف و فرضیات..... ۴
۲-۱-۳-۱	هدف کلی..... ۴
۲-۱-۳-۲	اهداف اختصاصی..... ۴
۲-۱-۳-۳	فرضیات تحقیق..... ۵
۲-۱-۳-۴	هدف کاربردی..... ۵
	فصل دوم: پیشینه تحقیق
۲-۲-۱	خونریزی داخل مغزی..... ۷
۲-۲-۲	هموراژی داخل بطنی (I.V.H) (intra ventricular hemorrhage)..... ۲۰
۲-۲-۳	مطالعات مشابه..... ۲۳
	فصل سوم: مواد و روش ها
۳-۱	نوع مطالعه..... ۲۶
۳-۲	محیط پژوهش..... ۲۶
۳-۳	جمعیت مورد مطالعه و حجم نمونه..... ۲۶
۳-۴	روش گردآوری اطلاعات..... ۲۶
۳-۵	روش تجزیه و تحلیل داده ها و بررسی آماری..... ۲۷
۳-۶	معیار ورود..... ۲۷
۳-۷	معیار خروج..... ۲۷
۳-۸	ملاحظات اخلاقی..... ۲۸
۳-۹	محدودیت مطالعه..... ۲۸
۳-۱۰	متغیرهای مطالعه..... ۲۹

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۴۴	۵-۱ بحث.....
۴۸	۵-۲ نتیجه گیری.....
۴۹	۵-۳ محدودیت های پژوهش.....
۵۰	۵-۴ پیشنهادات.....
۵۱	منابع.....
۵۴	چکیده انگلیسی.....

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۴-۱ : فراوانی نسبی بیماران به تفکیک جنسیت.....	۳۱
نمودار ۴-۲ : فراوانی بیماران به تفکیک بازه سنی.....	۳۲
نمودار ۴-۳ : فراوانی بیماران به تفکیک نواحی درگیر در مغز.....	۳۳
نمودار ۴-۴ : فراوانی بیماران به تفکیک بیماری زمینه ای.....	۳۴
نمودار ۴-۵ : فراوانی بیماران به تفکیک پیشرفت علایم بالینی.....	۳۵
نمودار ۴-۶ : فراوانی بیماران به تفکیک سطح هوشیاری.....	۳۶
نمودار ۴-۷ : فراوانی بیماران به تفکیک حجم ضایعات.....	۳۷
نمودار ۴-۸ : فراوانی بیماران به تفکیک پروگنوز یک ماهه.....	۳۸
نمودار ۴-۹ : ارتباط میان حجم همتوم و پروگنوز بیماران.....	۳۹

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۲-۱: ویژگی های بالینی خونریزی.....	۱۳
جدول ۴-۱: ارتباط میان پروگنوز بیماران به تفکیک Cut off حجمی.....	۴۰
جدول ۴-۲: ارتباط میان پروگنوز بیماران و بیماری زمینه ای.....	۴۱
جدول ۴-۳: ارتباط میان جنسیت و پروگنوز بیماران.....	۴۲

فهرست اشکال

عنوان	صفحه
شکل ۱-۲: نواحی مختلف درگیر در خون ریزی داخل مغزی	۱۳
شکل ۲-۲: سی تی اسکن در خون ریزی داخل مغزی هایپر تانسیو	۱۴
شکل ۲-۳: خون ریزی داخل مغزی در ناحیه تالاموس	۱۵
شکل ۲-۴: خون ریزی داخل بطنی	۲۱
شکل ۲-۵: خون ریزی داخل بطنی	۲۲

فهرست علائم اختصاری

CVD : Cerebrovascular disease

ICH : Intracerebral hemorrhage

I.V.H : Intraventricular Hemorrhage

بررسی ارزش پیش آگهی سی تی اسکن مغز در درمان محافظه کارانه بیماران مبتلا به خونریزی داخل مغزی

چکیده

مقدمه و بیان مسئله

اصطلاح بیماری عروقی مغز نشان دهنده هر گونه اختلال مغزی است که در نتیجه یک پروسه پاتولوژیک در عروق خونی ایجاد می شود. در خونریزی های مغزی (ICH) خون از عروق که معمولاً یک شریان کوچک است، مستقیماً به داخل مغز نفوذ و ایجاد هماتوم در بافت مغزی می نماید. ICH در ۱۵ تا ۲۰ درصد موارد سکته مغزی رخ می دهد. تا کنون در کشور ما مطالعه ای با این دقت که حجم هماتوم را مورد بررسی قرار دهد، صورت نگرفته است. هدف از این موضوع بررسی حجم هماتوم با استفاده از سی تی اسکن در بیمارانی است که با تشخیص خونریزی داخل مغز تحت درمان حمایتی قرار می گیرند می باشد.

مواد و روش ها

مطالعه حاضر از نوع توصیفی تحلیلی می یباشد. در این مطالعه ابتدا برای بیماران که با خونریزی داخل مغزی به بیمارستان علوی مراجعه کرده اند سی تی اسکن اولیه درخواست شده و سپس آنهایی که تشخیص هماتوم داخل مغزی برای آنها داده شده و کاندید درمان محافظه کارانه شدند، وارد مطالعه شدند. با انجام سی تی اسکن مغزی اورژانس، حجم هماتوم از روی کلیشه ها تعیین شد. سپس نتایج با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی در قالب جداول فراوانی نسبی و آزمونهای مناسب آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج

در این مطالعه ۶۱ بیمار مبتلا به هماتوم مغزی مورد بررسی قرار گرفته که ۶۲/۳ درصد مرد و میانگین سنی آنها $64/55 \pm 11/04$ سال بود. شایع ترین ناحیه درگیر در مغز پوتامن بود با ۴۴/۲۶ درصد و هیپرتانسیون سیستولیک نیز با ۵۲/۴ درصد شایع ترین ریسک فاکتور بود. میانگین حجم ضایعات عروقی نیز ۴۰/۵۰ میلی لیتر مکعب بود. نتایج نشان داد که ۴۰/۹ درصد وضعیت بالینی رو به وخامت داشته و ۴۴/۳ درصد در نهایت و حین بستری فوت نمودند. همچنین وجود هیپرتانسیون سیستولیک و سابقه بیماری قلبی ایسکمیک احتمال فوت بیماران را به صورت معنی داری افزایش می دهد. نتایج نشان داد که ارتباط معنی داری میان حجم هماتوم و پروگنوز بیماران وجود دارد به طوریکه با افزایش حجم

پروگنوز بدتر می شود. همچنین مشاهده شد که به بهترین Cut Off جهت تعیین پروگنوز بیماران حجم ۴۰ میلی لیتر هماتوم می باشد.

نتیجه گیری

نتایج این مطالعه نشان داد که ارتباط معنی داری میان حجم هماتوم و مغز و پروگنوز آنها وجود دارد و با افزایش حجم مرگ و میر بیماران افزایش یابد.

کلمات کلیدی : سی تی اسکن، هماتوم داخل مغزی، بیمارستان علوی